

OHJAUSPOLUT

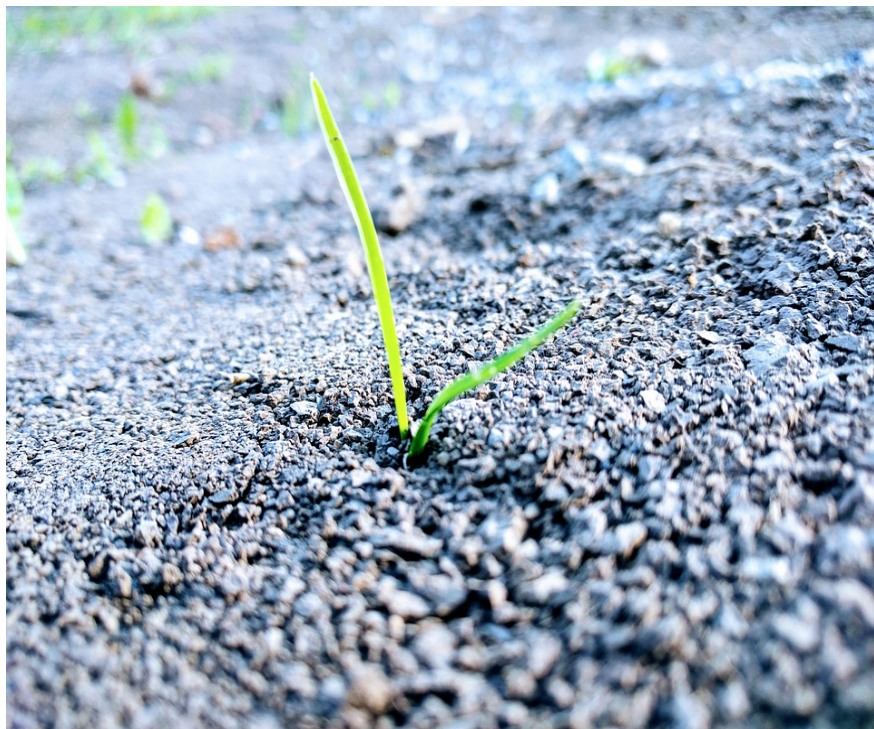
Kättä pidempää asiakasohjaukseen

Potkuri-hanke, ESR (S21300)

Ohjauspolkujen viitoittamista

”Mistä aloittaa, miten edetä ja kuinka löytää reittejä yhdessä asiakkaan kanssa hänen osaamispolulleen?”

Olemme hakeneet Potkuri-hankkeessa (S21300) kokemuksia ja tehneet johtopäätöksiä, kuinka vastata edellä kuvattuihin mistä, miten ja kuinka -kysymyksiin.

Potkuri-hankkeessa asiakasohjauksia tehtiin noin 200 kappaletta. Käsissäsi on julkaisu, johon kirjasimme koosteen asiakkaiden ja heidän ohjauksen tukiverkostonsa kanssa yhdessä koetuista ohjaustilanteista. Toivomme, että löydät kuvauksistamme suuntaviittoja omaan asiakasohjaustyöhösi.

Potkuri-hanketiimi

Arja Immonen, projektipäällikkö
Päivi Haverinen, ohjaaja
Katriina Kemppainen, ohjaaja
Tiina Suoranta, ohjaaja

Kaikki tässä julkaisussa käytetyt kuvat on ladattu ilmaisesta ja käyttövapaasta kuvapankista www.pixabay.com

Sisällys

Verkoston esittäytyminen	3
Kainuun TE-toimisto, kumppanuuspilotti Kopakka	4
Kajaanin työvoimayhdistys ry	5
Kumppaniksi ry	6
Nakertaja-hetteenmäen kyläyhdistys ry	7
Nuppatalo	9
Ohjauspolkuja	11
Peruskoulun jälkeen opiskeltu ammatti ei enää opintojen jälkeen tuntunutkaan sellaiselta, johon asiakas halusi työllistyä.....	12
Keskeytyneiden opintojen uudelleen käynnistäminen avoimen ammattikorkeakoulun reittejä pitkin	13
Uudelle uralle oppisopimuskoulutuksen avulla	14
Etenemispolku tilanteessa, jossa opiskelu ei ole asiakkaan ensisijaisena vaihtoehtona	15
Opintopolku ja työtehtävät, jotka huomioivat esteettömyyden	16
Opiskeltu ammatti ja alan työtehtävät eivät sovellu asiakkaalle	17
Ensisijaiseen toiveammattiin opiskelu ei ole mahdollinen.....	18
Pitkä työkokemus, mutta työnteko oman alan työtehtävissä ei ole mahdollista	19
Asiakas ei työperäisestä syystä voi enää työskennellä omalla alallaan.....	20
Peruskoulun jälkeen opiskeltu ammatti ei työllistänyt	21
Pitkään kotona ollut moniosaaja tarvitsee tietojensa ja taitojensa päivitystä	22
Työkaluja ohjaukseen.....	24
Alkukartoituslomake	24
Sosiodynaaminen ohjaus	25
Elämänkenttä	26
Kuumailmapallo.....	27
Mahdollisuuksien tunnistamistehtävä	28

Potkuri-hanke, ESR (S21300)

Verkoston esittäytyminen

Asiakkaat ohjautuivat Potkuriin työllisyyden hoidon toimijakentältä.

Potkuriohjausta järjestettiin asiakkaille, jotka tarvitsivat henkilökohtaista neuvontaa, ohjausta ja tukea osaamisen kohottamisessa. Jokaisen asiakkaan kanssa suunniteltiin yksilöllisesti toteutettava polku.

Potkuri-hankkeessa toteutetuissa ohjaustilanteissa havaittiin käytännössä, että silloin kun asiakas saa mahdollisuuden määritellä suuntaviivoja omalle polulle yhteistyössä moniammatillisen toimijaverkostonsa kanssa, tulee kehityssuunnitelmasta mahdollisimman tarkoituksenmukainen, helposti hahmotettava ja sujuva kokonaisuus.

Seuraavilla sivuilla esitellään joukko työllisyyden hoidon toimijoita ja heidän palveluitaan.

Löydät toimijavalikoimasta kumppaneita omaan asiakasohjaukseen.

Lisäksi Kajaanin TYP:n laatimissa kuntakohtaisissa Kohti työtä - palvelukartoissa kuvataan keskeisimpien työllisyyttä edistävien tai työllisyyttä tukevien palveluiden sijoittuminen kaikissa Kainuun kunnissa

(<http://www.kajaani.fi/fi/palveluopas/tyollisyys/kohti-tyota-palvelukartat>).

Potkuri-hanke, ESR (S21300)

Kainuun TE-toimisto, kumppanuuspilotti Kopakka

Yhteystiedot

Kajaanin TE-toimisto
Kalliokatu 4
87100 Kajaani

Riia Mantsinen de Macario,
projektikoordinaattori,
riia.mantsinendemacario@te-toimisto.fi
puh. 0295039100

Kuvaus organisaation roolista asiakasohjauksessa

TE-palvelut koko laajuudessaan.

Kopakka-pilotin omavalmentaja-ostopalvelu, joka on elämänhallintaa tukeva ja työllistymistä edistävä palvelukokonaisuus. Se tarkoittaa käytännössä palveluohjausta asiakkaan rinnalla kulkevan omavalmentajan toimesta.

Palveluohjaaja motivoi ja kannustaa matkalla kohti asiakkaan henkilökohtaisten tavoitteiden toteutumista.

Näin me palvelemme

Työttömien työnhakijoiden tiivis ja henkilökohtainen tuki työllistymisen edistämiseksi.

Erytisvahvuutena kumppanuuspilotti Kopakassa on moniammatillista tukea tarvitsevien asiakkaiden yksilöohjaus.

Kajaanin työvoimayhdistys ry

Yhteystiedot

Kajaanin työvoimayhdistys ry

Tanja Golub
toimintakoordinaattori
tanja.golub@ktyry.fi
p. 044 314 0098

Toimisto
Vienankatu 7 as 2
87100 Kajaani

Ruokala
Sammonkatu 1-3
87100 Kajaani
www.ktyry.fi

Kuvaus organisaation roolista asiakasohjauksessa

Kajaanin Työvoimayhdistys ry työllistää kajaanilaisia pitkäaikaistyöttömiä, vaikeasti työllistyviä, osatyökykyisiä, alle 30-vuotiaita nuoria ja maahanmuuttajia.

Työntekijät työllistyvät seuraavanlaisiin tehtäviin: kokki, leipuri, kassanhoitaja, autonkuljettaja, ompelija, keittiötyöntekijä, apuemäntä, atk-tukihenkilö, toimistotyöntekijä, palkanlaskija, siivooja, ohjaaja ja kahvilatyöntekijä.

Yhdistyksen toiminta toteutuu neljässä eri paikassa. Jokaisessa on ohjaava työntekijä (lähiesimies), joka perehdyttää henkilön varsinaiseen työhön. Ohjaava työntekijä toimii valmentajana ja johtaa alaistaan suoriutumaan hyvin työssään.

Lähiesimies arvioi ja ohjaa työtehtävien laatua, laajuutta, työtapoja ja tekee työkoordinaattorin kanssa lausuntoja opinnollistamisesta.

Vuonna 2019 yhdistys on työllistänyt yhteensä 65 henkilöä:

- 29 palkkatuella
- 15 työkokeiluun
- 9 kuntouttavaan työtoimintaan. Loput työharjoitteluun, sosiaaliseen kuntoutukseen ja yhteiskuntapalveluihin (heistä 6 on alle 30 vuotiaita ja 6 on maahanmuuttajia)

Näin me palvelemme

Yhdistyksessä on käytössä ohjauksen toimintamalli, joka sisältää seuraavat vaiheet:

1. Alkuhaastattelu
2. Työpisteen /työtehtävän valinta
3. Perehdytys yhdistykseen toimintaan
4. Perehdytys työpisteellä (lähiesimies)
5. Keskustelu (tavoitteiden asettelu)
6. Yksilö ja ryhmävalmennus
7. Työvalmennus työpisteissä
8. Jatkopolkujen kartoitus
9. Arviointi ja dokumentointi

Vuonna 2019 yhdistys on aloittanut opinnollistamisprosessin. Joulukuussa 2019 saimme tehty valmiiksi Oppisympäristön tunnistamisraportin Liiketoiminnan ja Ravintola- ja Catering-alan perustutkinnoista.

Olemme tiedottaneet työntekijöille opinnollistamismahdollisuuksista.

Potkuri-hanke, ESR (S21300)

Kumppaniksi ry

Yhteystiedot

Kumppaniksi ry
Vienankatu 5-7
87100 Kajaani

Lasse Kilponen,
työhönvalmennuspäällikkö,
lasse.kilponen@kumppaniksi.fi 044
7100539

Eija Kyyriäinen,
kuntoutusohjaaja,
eija.kyyriainen@kumppaniksi.fi
p. 044 7100332

Merja Haverinen, kuntoutusohjaaja,
merja.haverinen@kumppaniksi.fi
p. 044 7100793

Kuvaus organisaation roolista asiakasohjauksessa

Olemme ammatillisen kuntoutuksen sekä
valmennuksen palveluntuottaja.

Asiakkaamme jatkavat meiltä joko työhön tai
koulutukseen.

Näin me palvelemme

Yksilön tarpeet ja mahdollisuudet
huomioivaa koulutuksen ja valmennuksen
yhteensovittamista siten, että asiakkaalle
muodostuu selkeä reitti tavoitteena olevaan
päämäärään.

Moniammatillinen työskentelytapa siten,
että työhönvalmentaja ja kuntoutusohjaaja
työskentelevät yhteistyössä ja tarvittaessa
käytetään kunkin asiakkaan tilanteeseen
sopivaa yhteistyöverkostoa.

Nakertaja-hetteenmäen kyläyhdistys ry

Yhteystiedot

Nakertaja-Hetteenmäen
kyläyhdistys ry

Kylätalo Vanahis
(toimisto. Iltapäiväkerho,
Palvelukeskus Areena)
Särkilahdentie 1
87830 Nakertaja
<http://www.nakertaja.fi/>

Kierrätyskeskus Entrinki
Syväojankatu 4
87700 Kajaani
<http://www.entrinki.fi/>

Mauri Saastamoinen,
toiminnanjohtaja
p. 040 517 8570
mauri.saastamoinen@nakertaja.fi

Tuula Korhonen
talousvastaava
p. 0400 794687
tuula.korhonen@nakertaja.fi

Kuvaus organisaation roolista asiakasohjauksessa

Toiminta tapahtuu pääasiassa
yhdistyksen omissa tiloissa
Kylätalo Vanahiksella ja
Kierrätyskeskus Entringissä.

Työtehtävät pyritään järjestämään
niin, että ne mahdollistavat
työntekijöiden tutustumisen
erilaisiin työtehtäviin ja
työympäristöihin. Työhön liittyy
sekä kylätalolla että Entringissä
vuorovaikutusta erilaisten
asiakkaiden kanssa (ikäihmiset,
nuoret, lapset ja
yhteisöt). Tavoitteena on aina
parantaa työllistetyin
mahdollisuuksia työllistyä avoimille
työmarkkinoille.

Yhdistykseen työllistyvät henkilöt
sijoittuvat Kylätalo Vanahikselle
kyläaputoimintaan (mm.
ikäihmisten palvelut, omien
kiinteistöjen ja luontopolun hoito,
polttopuiden teko, lumityöt ja
lasten iltapäiväkerhotoiminta) sekä
Kierrätyskeskus Entrinkiin erilaisiin
kierrätystyöntekijän tehtäviin (mm.
myyjä, vastaanottotyöntekijä,
lajittelija, pienkonekorjaaja,
kodinkonekorjaaja, purkaja ja
autonkuljettaja).

Työnohjauksesta vastaa
3 työnohjaajaa ja yksi
työhönvalmentaja.

Näin me palvelemme

Työvalmennukseen kuuluu olennaisesti yksilövalmennus,
joka tukee valmennuksen kokonaisuutta. Työvalmentajan
työhön kuuluu motivoida, tukea, kouluttaa ja valmentaa
asiakasta. Alkuhaastattelussa tehdään henkilökohtainen
tavoiteasettelu. Apuna käytetään Kykyviisari-ohjelmaa.
Haastattelun tekee työvalmentaja ja työnohjaaja.
Alkuhaastattelussa käydään läpi myös työhistoria ja sen
hetkinen elämäntilanne, tehdään jatkosuunnitelma ja
sovitaan työvalmennuksesta. Työsuhteen puoleksavälissä
tehdään tarvittaessa välihaastattelu (väliarviointi) ja lopussa
loppuhaastattelu (loppuarviointi)

Yhdistys on koko ajan mukana yhteiskunnan kehityksessä ja
pitää mm. henkilöstön ammattitaidon ajan tasalla
koulutuksella ja erilaisiin hankkeisiin osallistumalla.
Digitalisaatio ja sähköiset palvelut ovat tällä hetkellä ajan
ytimessä. Palveluita pyritään jatkossa viemään yhä
enemmän sähköiseen muotoon mm. työajan seurantaan
otetaan käyttöön sähköinen työajanseuranta
sormitunnistimella. Samalla otetaan käyttöön Kykyviisari,
jonka kautta kaikki uudet työntekijät tekevät itsearviointin
työnohjaajan kanssa työsuhteen alussa ja loppuarviointin
työsuhteen lopussa. Myös työtehtävien opinnollistamista
viedään eteenpäin. Tavoitteena on tunnistaa kaikki
yhdistyksessä työtoimintaan liittyvät tehtävät niin, että niistä
on mahdollisimman suuri hyöty asiakkaallemme, kun hän
hakeutuu koulutukseen tai uuteen työpaikkaan.

Ilmaston muutos ja kiertotalous puhuttavat tällä hetkellä
kansalaisia. Tehokas kiertotalous tuo tullessaan uusia tuulia
myös työllistämiseen. Alalta löytyy uusia työtehtäviä, jotka
soveltuvat erinomaisesti henkilöille, joilta puuttuu
ammattitaito tai koulutus tai on muuten ongelmia
työllistymisessä tai yhteiskuntaan sopeutumisessa.

Yhdistyksen hallinnoimassa Itte-hanke päättyi vuonna 2019.
Hankkeessa kehitettiin sosiaalista kuntoutusta yhteistyössä
Kainuun Soten aikuissosiaalityön kanssa. Yhdistys osallistui
SOS-Kainuun hankkeen kautta Soten järjestämään
tarjouskilpailuun, missä kilpailutettiin sosiaalisia
kuntoutuspalveluja. Yhdistys pärjäsikin tässä kilpailuksessa
hyvin ja on valmis tuottamaan näitä palveluja Sotelle, jos
Sote niitä haluaa yhdistykseltä ostopalveluna hankkia.

Esimerkki Nakertaja-Hetteenmäen kyläyhdistys ry:n tehtävästä asiakasohjauksesta

Tapaus Jatta (nimi vaihdettu)

Jatta, alle kolmekymppinen nuori nainen, aloitti Kierrätyskeskus Entringissä syksyllä 2018 kuntouttavassa työtoiminnassa kolmena päivänä viikossa. Taustalla pari vuotta aikaisemmin suoritettu logistiikka-alan perustutkinto Kainuun ammattiopistossa. Töitä ei ollut löytynyt tai työllistyminen oli ollut kiinni hieman omasta uskalluksesta ja aktiivisuudestaan.

Kuntouttavassa työtoimissa Jatta sijoittui ensin tavarantoimitukseen ja sieltä vähitellen kuljetuspalveluun. Ensi alkuun hän oli kuljetuksissa mukana apuhenkilönä. Kuntouttavan työtoimintajakson loputtua asiakkuutta jatkettiin vielä kahden kuukauden työkokeilulla, jonka aikana Jatta siirtyi yhä enemmän hoitamaan tavarantoimitus- ja hakukuljetuksia.

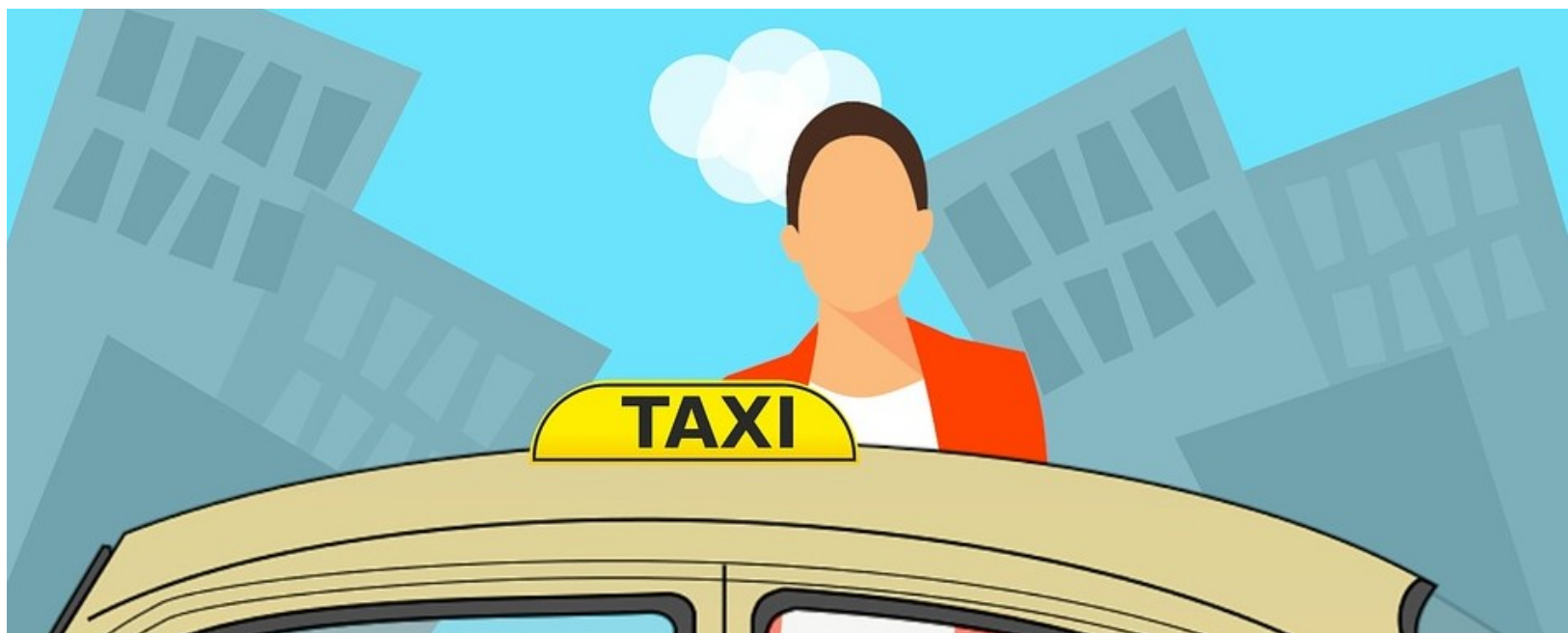
Samalla kun vastuu kasvoi, myös Jatan itsetunto ja itsevarmuus kasvoivat.

Työkokeilu sujui hyvin, minkä perusteella asiakkuutta jatkettiin palkkatukisuhteella. Ensi puoli vuotta ja sitten vielä puoli vuotta lisää. Palkkatukijakson jälkeen Jatta tunsikin olevansa valmis hakemaan töitä vapailta markkinoilta. Paikallinen taksiryitys haki kuljettajia koulutukseen ja sitä kautta työntekijöitä jatkuvaan työsuhteeseen.

Jatta haki tällaiseen koulutukseen ja työllistyi yrityksen palkkalistoille kuljettajaksi.

Jatan tapaus on hyvä esimerkki henkilöstä, jonka koulutus on kunnossa, mutta työllistyminen alan työpaikkaan ei vain tahdo onnistua. Itsetunnon kohottaminen ja sitä kautta itseensä luottaminen tulee vain pitkän prosessin kautta. Se ei onnistu parissa kuukaudessa, eikä lyhyellä täydennyskoulutuksella, vaan porras portaalta etenevällä työtoiminnalla.

Turvallinen ja kannustava työilmapiiri sekä ammattitaitoiset työntekijät ovat ratkaisevassa roolissa tällaisissa onnistuneissa tapauksissa.

Potkuri-hanke, ESR (S21300)

Nuppatalo

Yhteystiedot

Asemakatu 2
87100 Kajaani.
Avoimna arkisin klo 9-16.

ETSIVÄ NUORISOTYÖ

<http://www.kajaani.fi/fi/palveluopas/nuoriso/etsiva-nuorisotyö>

Riika Ukonaho p. 044 714 7667, riika.ukonaho@kajaani.fi

Iida Lyytinen p. 044 710 0384 iida.lyytinen@kajaani.fi

Iita Nuutinen p. 044 421 4050 iita.nuutinen@kajaani.fi

Mika Ijäs p. 044 710 0383 mika.ijas@kajaani.fi

etsivä nuorisotyö kajaani

@ent_kajaani

Ohjaamo Nuppa

Ohjaamo Nuppa

OHJAAMO NUPPA

Nuorten palvelupaikka

<http://www.kajaani.fi/fi/palveluopas/nuoriso/ohjaamo-nuppa>

Ohjaamo nupan neuvokki, 044 421 4373

Avoimna klo 9.00 – 16.00.

Voit olla yhteydessä Neuvokkiin Ohjaamo Nuppaan ja kaikissa nuorisopalveluihin liittyvissä asioissa.

Nuorisosihteeri Eija Pyrrö p. 044 7157 135 eija.pyrro@kajaani.fi

Erytisnuorisotyöntekijä Jari Rimpiläinen 044 710 0242 jari.rimpilainen@kajaani.fi

Erytisnuoriso-ohjaaja Asta Shnoro 044 421 4359 asta.shnoro@kajaani.fi

Monikulttuurinen nuorisotyö, nuoriso-ohjaaja Miia Turpeinen 044 4214 192 miia.turpeinen@kajaani.fi

Mediaopiskelija/Tiedotusavustaja Esko Väyrynen 044 421 4183 esko.vayrynen@kajaani.fi

Toimistovirkailija Tuula M Heikkinen 044 421 4302 tuula.m.heikkinen@kajaani.fi

TE –PALVELUT, ohjaamokoordinaattori Taina Loukusa p. 02950 39025, taina.loukusa@te-toimisto.fi

STARTTIPAJA pajaNUPPA

Starttipajan tavoitteena on nuoren oman arjen ja positiivisen minäkuvan vahvistaminen ja jatkopolkujen selkiyttäminen.

Ohjaaja Joonas Heikkinen, 044 421 4375 joona.heikkinen@kajaani.fi

Ohjaaja Teemu Eskelinen, 044 7100380 teemu.eskelinen@kajaani.fi

AIKUISSOSIAALITYÖ, Anu Kyllönen, 044 7970083 anu.e.kyllonen@kainuu.fi

DIAKONIAITYÖ, Kajaanin ev.lut. seurakunta, Anne Matilainen, 044 7444 262 ajanvarauksella ma-pe, anne.matilainen@evl.fi

KELA

Kelan palvelut keskiviikkoisin ajanvarauksella ohjaajien kautta

KAINUUN KULTTUURIPAJA MARILYN

Avoimna ma - to klo 9.00 - 15.00, yli 18-vuotiaat mielenterveyskuntoutuja- ja nuoret, vertaisohjaajatoimintaa ja erilaisia ryhmiä

Potkuri-hanke, ESR (S21300)

Kuvaus organisaation roolista asiakasohjauksessa

Etsivä nuorisotyö etsii nuoren kanssa ratkaisuja nuoren pulmiin ja kysymyksiin ja auttaa nuorta saavuttamaan tarvitsemansa palvelut.

Palvelumme on tarkoitettu 16-29-vuotiaille ja se on täysin nuorilähtöistä ja luottamuksellista. Ilmoituksen nuoresta etsivään nuorisotyöhön voi tehdä kuka tahansa, mutta toisen asteen oppilaitoksilla, puolustusvoimilla ja siviilipalveluskeskuksella on nuorisolain mukainen velvollisuus ilmoittaa keskeyttäneistä nuorista.

Myös opetuksen järjestäjän on luovutettava tiedot nuoresta, joka ei ole sijoittunut perusopetuksen jälkeisiin opintoihin. Nuori voi ottaa myös itse yhteyttä etsiviin.

Ohjaamo Nuppa on palvelupaikka alle 30 -vuotiaille nuorille Kajaanissa. Ohjaamo Nuppa tarjoaa nuorille ohjausta ja neuvontaa elämän eri tilanteissa, ohjausta opiskeluun ja työllistymiseen liittyen, elämäntilanteen tukemista, harrasteita ja asiantuntijapalveluita yhden oven takaa.

Palvelumme on maksuttomia ja luottamuksellista. Nuoret voivat asioida paikan päällä, puhelimitse, netissä tai somessa ajanvarauksella tai ilman.

Lisäksi Ohjaamo Nupassa järjestetään pienryhmätoimintaa, korttikoulutuksia, vertaistukea ja toimintaryhmiä. Alle 30 -vuotiaille tarjotaan maksuton aamupala tiistaisin ja torstaisin sekä lounas keskiviikkoisin.

Lahjoitusruoanjako alle 30 -vuotiaille on keskiviikkoisin.

Näin me palvelemme

Etsivän nuorisotyön ohjaus on pääsääntöisesti yksilöohjausta mutta teemme myös tarpeen mukaan ryhmäohjausta.

Voimme auttaa nuorta esimerkiksi opiskelu- tai työpaikan löytämisessä, asunnon hakemisessa, toimeentuloasioissa tai olla mukana virastokäynnillä.

Palvelumme on nuorelle vapaaehtoista ja ilmaista.

Etsivä nuorisotyö tekee paljon moniammatillista yhteistyötä nuoren tilanteen edistämiseksi. Etsivään nuorisotyöhön kuuluu olennaisesti myös jalkautuminen ympäristöihin, joissa nuoret ovat.

Ohjaamo Nupassa tehdään töitä alle 30-vuotiaiden nuorten palveluohjauksen sekä monialaisen palvelumallin mukaisesti. Ohjaamo Nuppa on paikka, johon nuoren on helppo tulla; nuppalaiset neuvovat ja ohjaavat nuoria kaikissa heidän mieltään askarruttavissa asioissa. Työtä Ohjaamo Nupassa tehdään kumppanuusverkostossa olemassa olevia palveluja hyödyntäen ja luomalla uusia palvelumalleja muiden toimijoiden kanssa.

Ohjaamo Nupassa on erityisosaamista nuoren yksilöohjaukseen sekä pienryhmäohjaukseen. Teemme Ohjaamo Nupassa laaja-alaista verkostoyhteistyötä eri toimijoiden kanssa sekä paikan päällä että jalkautuvalla työotteella.

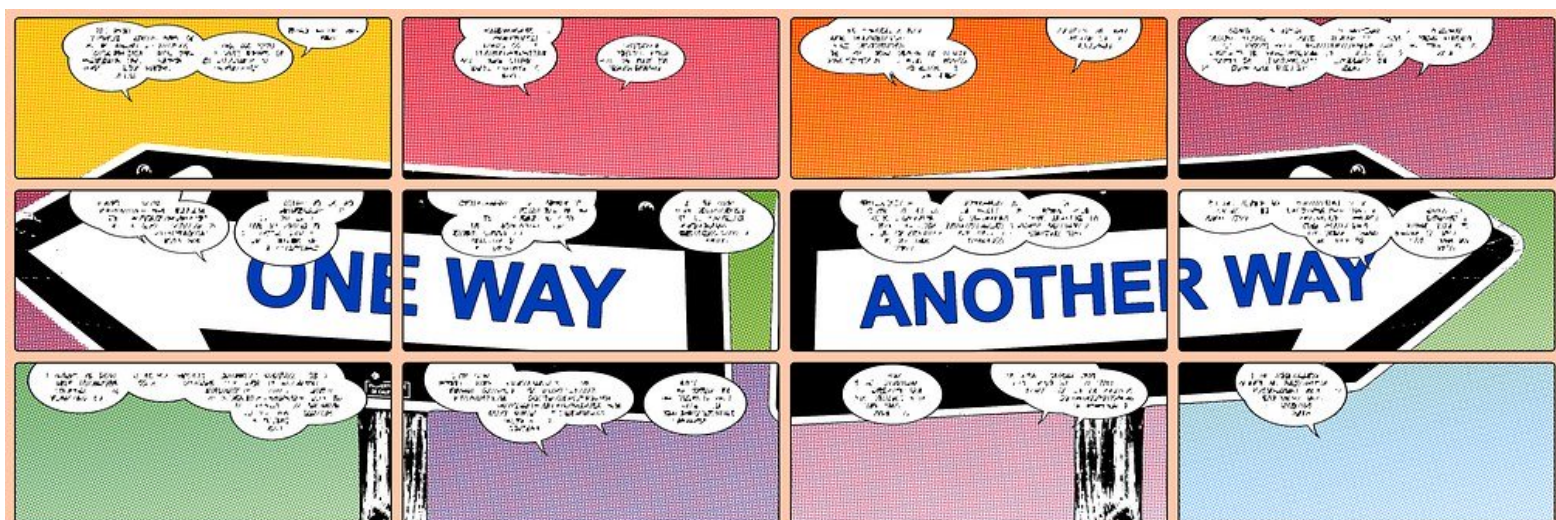
Ohjaamo Nupassa toimii nuorten apuna mm.

- Etsivä nuorisotyö
- Starttipaja
- Nuorten tieto- ja neuvontapalvelut Neuvokki
- TE-palvelut
- Aikuissosiaalityö
- Nuorten mielenterveyskuntoutujien
- Vertaistukitoiminta Kulttuuripaja Marilyn
- Ev.lut.seurakunnan diakoniatyö
- Ajanvarauksella KELA
- Erityisnuorisotyö ja monikulttuurinen nuorisotyö

Esimerkki Nupassa tehtävästä asiakasohjauksesta

Nuori tuli ensimmäistä kertaa Ohjaamo Nuppaan etsivän nuorisotyöntekijän juttusille. Ensimmäisellä tapaamisella keskusteltiin elämäntilanteesta ja jatkosuunnitelmista.

Tämän jälkeen varattiin nuorelle aika Ohjaamo Nuppaan sosiaaliohjaajalle, diakonia-työntekijälle ja TE- asiantuntijalle. Näiden lisäksi hänelle löytyi harrastusryhmä. Tämä kaikki saman katon alta Ohjaamo Nupasta.

Potkuri-hanke, ESR (S21300)

Ohjauksen kulku

Alkukartoitus käynnistää ohjauksen

Potkuriohjaus käynnistyy alkukartoituksesta, jolloin asiakkaan tilanteista, toiveista ja tarpeista muodostetaan yhteinen käsitys.

Alkukartoitukseen osallistuvat asiakas, hänet lähettäneen tahon ohjaaja, - mikäli ohjaajalla on mahdollista olla mukana alkukeskustelussa sekä Potkuriohjaaja.

Alkukartoituksen työkalut

Työvälineinä ja menetelminä käytetään *Alkukartoituslomaketta*. Lisäksi tarvittaessa käytetään muita ohjauksen työkaluja yhteisen ymmärryksen muodostumisen tukena. Muut työkalut olemme nimenneet: *Elämänkenttä*, *Kuumailmapallo* ja *Mahdollisuuksien tunnistaminen*. Lomakepohjaiset työkalut on luotu Potkuri-hanketta edeltäneessä Koulu kotouttaa -hankkeessa. Työkalujen käytettävyyttä on kokeiltu sekä edelleen kehitetty Potkuri-hankkeessa.

Työkalut käyttöohjeineen löytyvät tämän julkaisun lopusta.

Toimenpiteet valikoidaan yksilöllisen tarpeen mukaan

Tarvittavat toimenpiteet valikoidaan yhdessä asiakkaan kanssa. Potkuriohjaaja tekee valikoinnin jälkeen taustatyötä oppilaitosten ja muiden tarvittavien organisaatioiden kanssa varaamalla tapaamisaikoja, selvittämällä vaihtoehtoja ja pohjustamalla toimenpiteitä.

Yhteenvetojen avulla prosessit näkyviksi

Potkuriohjaaja koostaa yhteenvetoja ohjausprosessien kulusta. Ne toimitetaan asiakkaalle ja asiakkaan luvalla lähettävän tahon ohjaajalle.

Ratkaisujen teko ja etenemissuunnitelmien vahvistaminen

Potkuriohjauksen loppuvaiheessa asiakas ratkaisee, millainen etenemissuunnitelma tai lopputulos on hänelle sen hetkisessä elämäntilanteessa soveltuvin.

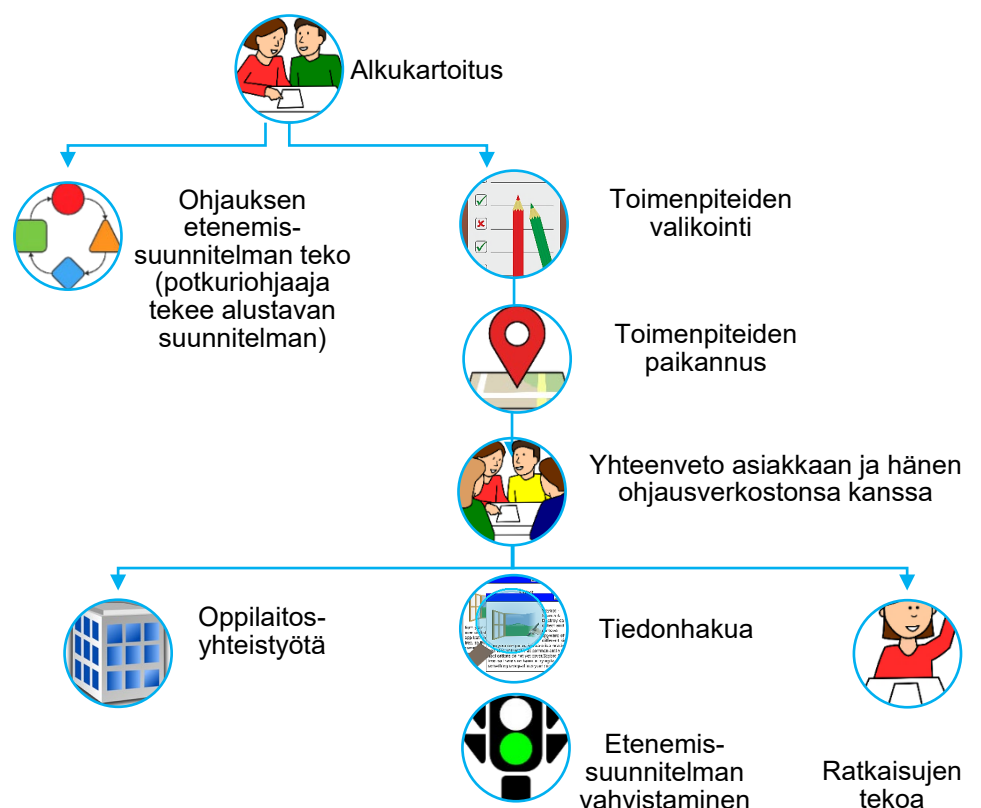
Case-esimerkit

Seuraaville sivuille on koottu autenttista kuvauksia Potkuriohjaustilanteista. Kuvaukset, eli Case:t, joiksi niitä tässä julkaisussa kutsutaan, esitetään yksinkertaistettuina prosesseina siten, että asiakkaiden henkilöllisyydet eivät tule näkyville.

Tähän julkaisuun on pyritty valikoimaan Case-esimerkkejä mahdollisimman monipuolisesti, jotta niitä voi soveltaa tulevissa ohjaustilanteissa.

Ohjauspolkuja

Case

Peruskoulun jälkeen opiskeltu ammatti ei enää opintojen jälkeen tuntunutkaan sellaiselta, johon asiakas halusi työllistyä

Lähtötilanne

Asiakas on opiskellut peruskoulun jälkeen toisen asteen ammatillisen perustutkinnon.

Hän oli huomannut jo opiskeluaikanaan alan, jolle hän parhaillaan opiskeli tuntuneen väärältä alalta. Asiakas oli kuitenkin päättänyt opiskella tutkinnon valmiiksi, jotta saisi ammatin itselleen.

Opintojen jälkeen asiakas jäi työttömäksi. Hän yritti löytää työtä, jossa voisi toimia asiakaspalvelun tehtävissä, koska työskentely ihmisten kanssa tuntui kiinnostavammalta, kuin tehtävät, joihin hän oli hankkinut ammatillisen koulutuksen.

Työttömyys jatkui ja asiakas hakeutui palveluun, jossa hänen työssäsuoritumisestaan arvioitiin.

Asiakas ohjautui Potkurin asiakkaaksi arviointitoimenpiteiden aikana.

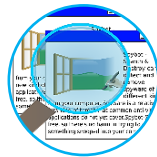
Alkukartoitus

Asiakas tuli Potkuri-hankkeen ohjaukseen lähettävän tahon ohjaajan ehdottamana. Alkukartoituksen aikana havaittiin kiinnostuksen kohteeksi valikoituva ammattiala. Alalta löytyi kaksi ammatillista perustutkintoa, johon kiinnostus erityisesti kohdistui.

Toimenpiteiden valikointi

Potkuriohjaaja kokosi asiakkaalle taustatietoa kiinnostuksen kohteina olevista perustutkinnoista.

Tiedonhaku

Tiedonhaku tuotti tuloksen, jonka mukaan toisen perustutkinnon voi opiskella Kajaanissa ja toisen tutkinnon opiskelua varten pitää hakeutua muualla Suomessa oleviin oppilaitoksiin.

Toimenpiteiden paikannus

Sovittiin, että varataan tapaamisaika koulutusalan opinto-ohjaajalle. Lisäksi ollaan sähköisesti yhteydessä lähikaupungissa olevaan oppilaitokseen, jossa kiinnostavan ammatillisen perustutkinnon voi opiskella.

Oppilaitosyhteistyötä

Potkuriohjaaja soitti yhdessä asiakkaan kanssa ensin lähikaupungin oppilaitokseen ja he saivat tietoonsa hakuprosessin käynnistämisen- ja etenemisohteet sekä koulutusmuotovalintamahdollisuudet (lähi- ja monimuoto-opinnot).

Potkuriohjaaja varasi ajan Kajaanin koulutusalan opinto-ohjaajalle, jossa laadittiin alustava opiskelusuunnitelma ja katsottiin aiemmin suoritetusta tutkintotodistuksesta, mitä opintosuorituksia ja mikä verran voidaan tunnustaa osaksi tulevaa tutkintoa.

Yhteenveto asiakkaan ja hänen ohjausverkostonsa kanssa

Järjestettiin yhteenvetokeskustelu, jossa keskusteltiin opiskelusuunnitelmasta ja opintojen rahoitusmuodoista.

Ratkaisujen tekoa

Asiakas päätti hakea opiskelupaikkaa jatkuvassa haussa Kajaanista.

Etenemissuunnitelman vahvistaminen

Opiskelupaikanhaku tehtiin yhdessä Potkuriohjaajan kanssa. Lähettävän tahon ohjaaja vahvisti opintojen rahoituksen saamisen. Asiakas sai tutkinto-opiskelupaikan ja käynnisti opinnot.

Case

Keskeytyneiden opintojen uudelleen käynnistäminen avoimen ammattikorkeakoulun reittejä pitkin

Lähtötilanne

Asiakkaalla oli keskeytyneet korkeakouluopinnot.

Opintojen päättymisestä oli kulunut useita vuosia ja asiakas oli useiden lyhyiden työsuhteiden jälkeen ajautunut pitkäaikaistyöttömäksi.

Alkukartoitus

Asiakas tuli Potkuri-hankkeen ohjaukseen lähettävän tahon ohjaajan kanssa. Asiakas oli keskeyttänyt AMK-opintonsa useita vuosia sitten ja oli nyt ollut yli vuoden verran työnhakijana.

Toimenpiteiden valikointi

Potkuriohjaaja selvitti alustavasti, millaisia vaihtoehtoisia mahdollisuuksia asiakkaalla on palata opiskelemaan keskeytyneitä opintojansa ja saada tutkinto valmiiksi.

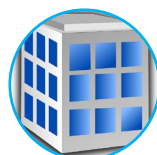
Yhteenveto asiakkaan ja hänen ohjausverkostonsa kanssa

Laadittiin yhteinen, alustava etenemissuunnitelma. Suunnitelman ensimmäiseksi askeleeksi muodostui avoimen AMK:n reittien selvittely Kajaanin ammattikorkeakoulussa. Toiseksi askeleeksi valikoitu selvittää toisesta kiinnostuksen kohteena olevasta ammattikorkeakoulusta, millainen opintopolku sinne olisi mahdollista rakentaa avoimen AMK:n reittejä pitkin.

Toimenpiteiden paikannus

Varattiin tapaamisaika Kajaanin ammattikorkeakoulun avoimen ammattikorkeakoulun suunnittelijan luokse. Suunnittelija selvitti valmiiksi, ennen tapaamisen ajankohtaa asiakkaan koulutusosalta ja vastuupettajilta, millaisia opintoja suorittamalla asiakkaan olisi mahdollista saavuttaa sujuva reitti takaisin tutkinto-opiskelijaksi.

Oppilaitosyhteistyötä

Asiakas ja Potkuriohjaaja tapasivat suunnittelijan. Potkuriohjaaja kirjoitti tapaamisessa käsitellyistä asioista yhteenvedon, jonka hän lähetti sähköisesti asiakkaalle ja asiakkaan antamalla luvalla lähettävän tahon ohjaajalle.

Yhteenveto asiakkaan ja hänen ohjausverkostonsa kanssa

Avoimessa AMK:ssa käynnin jälkeen tavattiin uudestaan. Asiakas ilmaisi kiinnostuksen heränneen ajatukselle, että hän yrittäisi palata takaisin keskeytyneiden opintojensa äärelle ja pyrki käynnistämään niitä omien voimavarojensa mukaisesti, jolloin reittinä olisivat vuoden mittaiset polkuopinnot (60 op), jonka jälkeen opinnot voisivat jatkua erillisvalinnan kautta. Opintojen rahoitusmuotona keskusteltiin omaehtoisesta opiskelusta työttömyysetuudella.

Ratkaisujen tekoa

Asiakas päätti kokeilla paluuta aikaisemmin aloittamiinsa opintoihin avoimen AMK:n mahdollistamaa reittiä pitkin.

Etenemissuunnitelman vahvistaminen

Asiakas laati yhdessä avoimen AMK:n suunnittelijan ja Potkuriohjaajan kanssa 60 op:n laajuisen opintosuunnitelman polkuopintoja varten. Järjestävän tahon ohjaaja ohjeisti asiakkaalle omaehtoisen opiskelusetuuden haun.

Opintojen rahoitus järjestyi ja asiakas aloitti polkuopinnot. Hänen tutkinto-opiskelupaikkansa palautui polkuopintojen suorittamisen jälkeen.

Case

Uudelle uralle oppisopimuskoulutuksen avulla

Lähtötilanne

Asiakas oli opiskellut useita toisen asteen ammatillisia tutkintoja.

Hänellä oli runsaasti lyhyitä työkokemuksia opiskelemiltaan aloilta.

Opiskeltujen ammattialojen työtilanne omalla työssäkäyntialueella oli kuitenkin heikko, eikä muutto työn perässä ollut mahdollinen.

Asiakas oli parhaillaan määräaikaisessa työsuhteessa työpaikassa, jonka työllisyystilanne on hyvä. Asiakkaalla ei ollut alan ammatillista koulutusta.

Määräaikainen työsuhde oli päättymässä ja asiakas halusi selvittää, millaisia mahdollisuuksia hänellä olisi kouluttautua alalle, koska ala ja nykyinen työpaikka vaikuttivat kiinnostavilta.

Alkukartoitus

Asiakas tuli Potkuri-hankkeen ohjaukseen lähettävän tahon ohjaajan ehdottamana. Lähettävä taho oli pyytänyt alkukartoitukseen mukaan myös asiakkaan nykyisen työnantajan edustaja. Keskusteltiin erilaisista opiskeluvaihtoehdoista (päiväopiskelu, monimuoto-opiskelu, verkko-opiskelu ja oppisopimusopiskelu).

Toimenpiteiden paikannus

Potkuriohjaaja oli saman tien yhteydessä oppisopimuspalveluihin.

Ratkaisujen tekoa

Työnantaja päätti solmia asiakkaan kanssa oppisopimuksen.

Etenemissuunnitelman vahvistaminen

Asiakas ja työnantaja jatkoivat oppisopimuskoulutuksen käynnistämistä yhdessä oppisopimuspalveluiden kanssa.

Case

Etenemispolku tilanteessa, jossa opiskelu ei ole asiakkaan ensisijaisena vaihtoehtona

Lähtötilanne

Asiakkaalla on ollut useita kausiluonteisia ja määräaikaisia työsuhteita samassa työpaikassa.

Työpaikka olisi valmis työllistämään hänet pidemmäksi aikaa, mutta edellyttää, että asiakkaan pitäisi vahvistaa ammatillista osaamista.

Asiakkaan ensisijainen vaihtoehto ei ole opiskelu.

Alkukartoitus

Asiakas tuli Potkuri-hankkeen ohjaukseen lähettävän tahon ohjaajan ehdottamana. Asiakkaalla on ollut useita kausiluonteisia ja määräaikaisia työsuhteita samassa työpaikassa.

Toimenpiteiden valikointi

Potkuriohjaaja selvitti, millaisia vaihtoehtoja oli tarjolla rakentaa yksilöllisiä opintopolkuja, joita hyödyntämällä asiakas voi kehittää osaamistaan. Valikointo tuotti alustavan ratkaisun, jossa opinnollistaminen liikkeelle lähtöä vauhdittamaan, saattaisi olla sujuva reitti, mikäli asiakas ja työpaikka olisivat siihen valmiita.

Toimenpiteiden paikannus

Asiakkaalle ja hänen työnantajalleen esitettiin opinnollistamisprosessin käynnistämistä työpaikassa. Tämä auttaisi asiakasta tekemään nykyisessä työpaikassaan osaamistaan näkyväksi ja ehkä samalla myös innostaisi opiskelemaan esimerkiksi osatutkinnon.

Asiakas voisi myös hakeutua valmentavaan koulutukseen, jonka aikana opinnollistamisen voisi käynnistää.

Yhteenveto asiakkaan ja hänen ohjausverkostonsa kanssa

Järjestettiin yhteenvetokeskustelu, jossa keskusteltiin sekä opinnollistamisesta että valmentavaan koulutukseen osallistumisesta, jonka aikana opinnollistamista voidaan käynnistää.

Ratkaisujen tekoa

Asiakas päätti hakeutua valmentavaan koulutukseen ja pohtia opinnollistamisasiaa.

Etenemissuunnitelman vahvistaminen

Asiakas osallistui valmentavaan koulutukseen, jonka aikana osaaminen tehtiin näkyväksi opinnollistamalla. Valmentavan koulutuksen jälkeen asiakas palkattiin pidemmäksi aikaa työpaikkaan, jossa hän aiemmin oli työskennellyt lyhyissä, määräaikaisissa työsuhteissa.

Asiakas mietti myös tutkintotavoitteisia opintoja, esimerkiksi osatutkinnon suorittamista.

Case

Opintopolku ja työtehtävät, jotka huomioivat esteettömyyden

Lähtötilanne

Asiakas suorittanut peruskoulun yli kymmenen vuotta sitten.

Elämäntilanne oli muuttunut peruskoulun jälkeen kokonaisvaltaisesti.

Hän oli pitkään pohtinut, olisiko eläkkeelle jääminen vai ammatin opiskelu ja työelämä hänelle soveltuvampi vaihtoehto?

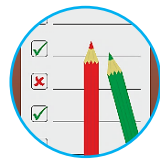
Asiakas oli hakeutunut toimenpiteeseen, jossa hänen mahdollisuuksiaan opiskeluun työntekoon selvitettiin. Oma motivaatio opiskelua kohtaan oli kuitenkin melko matala.

Asiakas tuli Potkuriohjaukseen selvittääkseen, mikä ammatti olisi sellainen, johon hän haluaa opiskella.

Alkukartoitus

Asiakas tuli Potkuri-hankkeen ohjaukseen lähettävän tahon ohjaajan ehdottamana. Alkukartoituksen lisäksi asiakas pohti sosiodynaamisen ohjauksen työkaluja käyttämällä omia kiinnostuksenkohteita lähellä olevia ammattialoja.

Toimenpiteiden valikointi

Potkuriohjaaja suunnitteli asiakkaan kanssa etenemisreitit ammattialoihin tutustumiselle. Reittisuunnitelmaa käyttämällä asiakas saa luotua itselleen tarkennetun mielikuvan aloista ja niihin opiskelusta.

Toimenpiteiden paikannus

Sovittiin, että varataan aika kiinnostuksen kohteina olevien koulutusalojen opinto-ohjaajille.

Oppilaitosyhteistyötä

Asiakas kävi Potkuriohjaajan kanssa eniten kiinnostusta herättäneellä koulutusallalla tutustumassa opinto-ohjaajan kanssa alan perustutkintojen rakenteisiin ja oppimisympäristöihin. Samalla käytiin keskustelemassa alan koulutuspäällikön kanssa keskustelemassa mahdollisuudesta koulutuskokeiluun.

Asiakas kävi noin viikon ajan alalla koulutuskokeilussa, syventämässä omaa käsitystään koulutusallasta ja alalle opiskelusta. Koulutuskokeilu oli helppoa toteuttaa oppilaitoksessa, koska asiakas oli samanaikaisesti toimenpiteessä, johon hänet on vakuutettu.

Kävimme seuraavaksi toiseksi eniten kiinnostusta herättäneellä alalla tutustumassa opinto-ohjaajan johdolla alan koulutusten rakenteisiin ja oppimisympäristöihin. Opinto-ohjaajan maininta alan hyvästä työllisyystilanteesta, joka kaikkien ennusteiden mukaan jatkuu hyvänä myös tulevaisuudessa, vahvisti asiakkaan kiinnostusta alaa kohtaan.

Yhteenveto asiakkaan ja hänen ohjausverkostonsa kanssa

Järjestettiin yhteenvetokeskustelu, jossa keskusteltiin opiskelusuunnitelmasta ja opintojen rahoitusmuodoista.

Ratkaisujen tekoa

Asiakas oli ollut valmennukseensa liittyvässä koulutuskokeilussa työpaikassa, jossa saattaisi olla mahdollisuuksia opiskella oppisopimuksella. Asiakas päätti tiedustella työpaikasta, olisiko sinne mahdollista solmia hänelle oppisopimus?

Etenemissuunnitelman vahvistaminen

Työnantaja päätti solmia asiakkaan kanssa oppisopimuksen. Asiakas jatkoi oppisopimuspalveluiden asiakkaana opintopolkuaan eteenpäin.

Case

Opiskeltu ammatti ja alan työtehtävät eivät sovellu asiakkaalle

Lähtötilanne

Asiakas on opiskellut korkeakoulututkinnon.

Työskentely alan työtehtävissä oli muuttunut mahdolliseksi fyysisten esteiden takia.

Asiakas joutui jäämään pois työstä ja hän hakeutui palveluun, jossa työssäsuo-riutumistaan arvioitiin.

Työssäsuo-riutumisen arvioinnin aikana tehtyjen työkokeilujen aikana oli löytynyt asiakasta kiinnostava ammattiala, jossa työskentely vaikutti mahdolliselta.

Alkukartoitus

Asiakas tuli Potkuri-hankkeen ohjaukseen lähettävän tahon ohjaajan ehdottamana. Alkukartoituksen aikana löytyi sekä perus- että ammattitutkinto, johon asiakas halusi tarkemmin tutustua

Toimenpiteiden valikointi

Potkuriohjaaja kokosi asiakkaalle taustatietoa kiinnostuksen kohteina olevista tutkinnoista.

Toimenpiteiden paikannus

Sovittiin asiakkaan kanssa että varataan aika koulutusalan opinto-ohjaajalle tarkennetun tiedon saamiseksi.

Oppilaitosyhteistyötä

Koulutus alan opinto-ohjaaja kertoi, että ammattitutkinto on asiakkaalle soveltuva valinta ja hän on myös hakukelpoinen siihen. Opinto-ohjaaja esitteli konkreettisesti, mitä opinnot sisältävät ja millaista ammattitutkintoon opiskelu toisen asteen ammatillisessa koulutuksessa on.

Opinto-ohjaaja ehdotti, että asiakas voisi kartoittaa työpaikoista, joissa hän oli työkokeilussa, olisiko työpaikka valmis solmimaan hänen kanssaan oppisopimuksen.

Ratkaisujen tekoa

Asiakas päätti selvittää oppisopimuskoulutusmahdollisuutta.

Case

Ensisijaiseen toiveammattiin opiskelu ei ole mahdollinen

Lähtötilanne

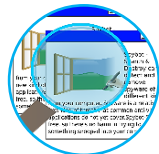
Asiakas on opiskellut peruskoulun mukautetuin arvosanoin.

Hän oli ollut työkokeilussa työpaikassa, jossa oli saanut mahdollisuuden toimia ensisijaisen toiveammattinsa työtehtävissä ja halusi saada lisätietoa opiskelusta toiveammattiinsa.

Alkukartoitus

Asiakas tuli Potkuri-hankkeen ohjaukseen lähettävän tahon ohjaajan kanssa. Alkukartoituksessa huomattiin, että ala, jolle asiakas toivoi pääsevänsä opiskelemaan oli sellainen, johon ei voi tulla valituksi mukautetuilla arvosanoilla.

Tiedonhaku

Potkuriohjaaja varmisti koulutusalan koulutuspäälliköltä ja opinto-ohjaajalta, onko hän varmasti tulkinut saamansa opiskelijaksivalintatiedon oikein? Tulkinta vahvistui oikeaksi.

Toimenpiteiden paikannus

Sovittiin, että varataan aika koulutusalan opinto-ohjaajalle. Lisäksi ollaan sähköisesti yhteydessä lähikaupungissa olevaan oppilaitokseen jossa kiinnostavan perustutkinnon voi opiskella.

Ratkaisujen tekoa

Asiakas jäi muutamaksi kuukaudeksi pois Potkuriohjauksesta ja hakeutui toiseen työkokeilupaiikkaan, jossa hän sai mahdollisuuden työskennellä toisessa kiinnostuksen kohteena olevassa ammatissa.

Yhteenveto asiakkaan ja hänen ohjausverkostonsa kanssa

Asiakas halusi selvittää yhdessä Potkuriohjaajan kanssa, olisiko opiskelu mahdollista toisena kiinnostuksen kohteena olevaan ammattiin.

Oppilaitosyhteistyötä

Potkuriohjaaja sopi asiakkaan ja toisena kiinnostuksenkohteena olevan alan opinto-ohjaajan kanssa yhteistapaamisen työkokeilupaiikkaan, jossa asiakas työskenteli.

Opinto-ohjaaja arvioi työkokeilupaiikan olevan sellaisen, jossa asiakas voi tehdä opintoihin liittyviä työharjoitteluja ja halutessaan käynnistää opintonsa yhteistyössä työpaikan kanssa.

Yhteenveto asiakkaan ja hänen ohjausverkostonsa kanssa

Työpaikka oli valmis koulutusyhteistyöhön.

Ratkaisujen tekoa

Asiakas päätti hakea tutkintotavoitteiseksi opiskelijaksi.

Etenemissuunnitelman vahvistaminen

Opiskelupaikanhaku tehtiin yhdessä Potkuriohjaajan kanssa. Asiakas sai tutkinto-opiskelupaikan ja aloitti opinnot.

Case

Pitkä työkokemus, mutta työnteko oman alan työtehtävissä ei ole mahdollista

Lähtötilanne

Asiakkaalla oli pitkä työkokemus, mutta alan työtehtävissä toiminen ei enää ole mahdollista.

Hänellä oli toisen asteen ammatillinen perus- sekä ammattitutkinto.

Asiakas oli jäänyt työttömäksi ja asiakas hakeutui palveluun, jossa hänen työssäsuorituksiaan arvioitiin erilaisissa työtehtävissä arvioitiin.

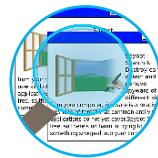
Alkukartoitus

Asiakas tuli Potkuri-hankkeen ohjaukseen lähettävän tahon ohjaajan ehdottamana. Alkukartoituksen aikana pohdittiin yhdessä, mitkä alat voisivat olla sellaisia, joihin uudelleen kouluttautuminen ja työnteko tulevaisuudessa olisivat mahdollisia ja riittävän motivoivia

Toimenpiteiden valikointi

Potkuriohjaaja sopi asiakkaan kanssa, että asiakas kävisi henkilökohtaisesti haastattelemassa kiinnostuksenkohteina olevissa ammateissa toimivia työntekijöitä heidän työpaikoillaan mm. koulutustaustoista, työnkuvista ja työllisyysnäkömistä.

Tiedonhakua

Asiakas teki haastattelut ja raportit haastatteluistaan

Toimenpiteiden paikannus

Haastattelujen tuloksena asiakas pystyi määrittelemään, mikä ammattiala on ensisijainen kiinnostuksen kohde. Määrittelyn jälkeen varattiin aika ko. koulutusalan opinto-ohjaajalle toisen asteen oppilaitokseen. Lisäksi selvitettiin useista muista ammattikorkeakoulutista, millaiset hakuprosessit alan opintoihin on käytössä.

Oppilaitosyhteistyötä

Opinto-ohjaajan luona asiakas sai käsityksen, millainen kiinnostuksen kohteena olevan tutkinnon rakenne on. Lisäksi hän sai alustavan arvion omien opintojensa kestosta.

Ratkaisujen tekoa

Asiakas päätti hakea opiskelupaikkaa ensin ammattikorkeakoulusta. Ensimmäisellä hakukerralla asiakas ei tullut valituksi.

Yhteenveto asiakkaan ja hänen ohjausverkostonsa kanssa

Hakutulosten saapumisen jälkeen järjestettiin yhteenvetokeskustelu, jonka tuloksena asiakas päätti hakeutua työkokeiluun työpaikkaan, jossa hän voi kokeilla työskentelyä toivealallaan.

Ratkaisujen tekoa

Asiakas haki uudestaan ammattikorkeakouluun. Lisäksi hän haki jatkuvassa haussa toisen asteen ammatilliseen koulutukseen.

Etenemissuunnitelman vahvistaminen

Asiakas sai opiskelupaikan ammattikorkeakoulusta ja aloitti opinnot.

Case

Asiakas ei työperäisestä syystä voi enää työskennellä omalla alallaan

Lähtötilanne

Asiakas on opiskellut peruskoulun jälkeen toisen asteen ammatillisen tutkinnon.

Hän on työllistynyt opintojen jälkeen, mutta työperäisestä syystä johtuen ei voinut jatkaa työntekoa oman alansa työtehtävissä.

Työttömyys jatkui ja pitkittyi. Asiakas hakeutui palveluun, jossa hänen uudelleen kouluttautumismahdollisuutta ja opintojen rahoitusta selvitettiin

Alkukartoitus

Asiakas tuli Potkuri-hankkeen ohjaukseen lähettävän tahon ohjaajan ehdottamana. Asiakkaalla oli jo Potkuriohjaukseen tullessa tiedossa, että opintojen rahoitus on mahdollista saada, mikäli sopiva opiskelupaikka uudelta toivealalta löytyy. Lisäksi asiakkaalla oli haaveena jatkaa opintoja ammattikorkeakoulussa toisen asteen tutkinnon suorittamisen jälkeen.

Toimenpiteiden paikannus

Sovittiin, että varataan aika koulutusalan opinto-ohjaajalle.

Oppilaitosyhteistyötä

Opinto-ohjaaja teki alustavan arvion asiakkaan opiskelusuunnitelmasta. Lisäksi hän esitteli väyläopintojen mahdollisuuksia ammattikorkeakouluopintoihin.

Tapasimme koulutus päällikön samalla käyntikerralla. Koulutus päällikkö haastatteli asiakkaan ja haastattelun tuloksena hän puolsi asiakkaan opiskelijaksi ottamista.

Ratkaisujen tekoa

Asiakas haki samantien opiskelupaikkaa. Hän oli valmis aloittamaan opinnot heti, kun opintojen rahoittajalta tulee rahoituspäätös.

Etenemissuunnitelman vahvistaminen

Opintojen rahoituspäätös saapui nopeasti ja asiakas aloitti opinnot viikon kuluttua opiskelijaksi hausta.

Case

Peruskoulun jälkeen opiskeltu ammatti ei työllistänyt

Lähtötilanne

Asiakas on opiskellut peruskoulun jälkeen toisen asteen ammatillisen tutkinnon alalta, jonka työllisyystilanne on heikko.

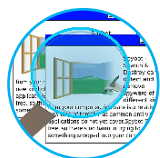
Opintojen jälkeen asiakas jäi työttömäksi.

Työttömyys jatkui ja asiakas hakeutui palveluun, jossa hänen sai mahdollisuuden työkokeiluihin eri aloilla.

Alkukartoitus

Asiakas tuli Potkuri-hankkeen ohjaukseen lähettävän tahon ohjaajan ehdottamana. Alkukartoituksen aikana keskusteltiin useista eri ammattialoista ja niihin kouluttautumisesta.

Tiedonhakua

Potkuriohjaaja kokosi asiakkaalle taustatietoa kiinnostuksen kohteina olevista koulutuksista sekä toisen asteen ammatillisista koulutuksista ja ammattikorkeakoulujen tarjonnasta.

Toimenpiteiden paikannus

Ammattialoista valikoitui yksi ala, joka kiinnosti asiakasta eniten. Sovittiin, että varataan aika koulutusalan opinto-ohjaajalle.

Oppilaitosyhteistyötä

Potkuriohjaaja varasi ajan Kajaaniin koulutusalan opinto-ohjaajalle, jossa laadittiin alustava opiskelusuunnitelma ja katsottiin aiemmin suoritetusta tutkintotodistuksesta, mitä opintosuorituksia ja mikä verran voidaan tunnustaa osaksi tulevaa tutkintoa.

Yhteenveto asiakkaan ja hänen ohjausverkostonsa kanssa

Järjestettiin yhteenvetokeskustelu, jossa keskusteltiin opiskelusuunnitelmasta ja opintojen rahoitusmuodoista.

Ratkaisujen tekoa

Asiakas päätti hakea opiskelupaikkaa jatkuvassa haussa toisen asteen ammatillisesta koulutuksesta ja ammattikorkeakoulusta.

Etenemissuunnitelman vahvistaminen

Asiakas valittiin molempiin oppilaitoksiin. Hän aloitti opinnot ammattikorkeakoulussa.

Case

Pitkään kotona ollut moniosaaja tarvitsee tietojensa ja taitojensa päivitystä

Lähtötilanne

Asiakas on opiskellut lukion jälkeen toisen asteen ammatillisen perustutkinnon ja ammattikorkeakoulututkinnon

Hän on ollut pitkään kotona ja haluaa nyt päivittää ja lisätä aikaisempaa ammatillista osaamistaan

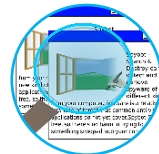
Alkukartoitus

Asiakas tuli Potkuri-hankkeen ohjaukseen lähettävän tahon ohjaajan ehdottamana. Alkukartoituksen aikana havattiin osaamisen kohottamistarpeita omalta alalta.

Toimenpiteiden valikointi

Potkuriohjaaja kokosi asiakkaalle taustatietoa kiinnostuksen kohteina olevista koulutuksista.

Tiedonhaku

Tiedonhaku tuotti tuloksen, että osaamista voisi kohottaa opiskelemalla toisella asteella osia ammattitutkinnosta tai opiskelemalla avoimessa ammattikorkeakoulussa yksittäisiä opintoja.

Toimenpiteiden paikannus

Sovittiin, että varataan aikoja ammatillisen toisen asteen opinto-ohjaajalle sekä AMK:n opinto-ohjaajalle.

Oppilaitosyhteistyötä

Ammatillisen toisen asteen opinto-ohjaajan kanssa laadittiin alustava opiskelusuunnitelma sekä sopiva aikataulu opiskelulle.

Ammattikorkeakoulun opinto-ohjaaja esitteli opintotarjontaa ja suunnitteli yhdessä asiakkaan kanssa opintopolun, jonka avulla tarvittava osaaminen on mahdollista hankkia.

Ratkaisujen tekoa

Asiakas päätti päivittää osaamistaan opiskellen avoimessa AMK:ssa yksittäisiä opintoja.

Etenemissuunnitelman vahvistaminen

Asiakas hakeutui avoimen AMK:n opiskelijaksi.

Case

Keskeneräisten ammattikorkeakouluopintojen uudelleen käynnistäminen

Lähtötilanne

Asiakkaalla oli keskeytyneet ammattikorkeakouluopinnot.

Työttömyys oli pitkittynyt ja asiakas halusi selvittää, olisiko keskeytyneiden opintojen uudelleen käynnistäminen mahdollista.

Alkukartoitus

Asiakas tuli Potkuri-hankkeen ohjaukseen lähettävän tahon ohjaajan ehdottamana. Alkukartoituksen aikana selvitettiin alustavasti, millainen prosessi opinto-oikeuden palauttaminen on ja minkä verran opintopisteitä voi maksimissaan puuttua, jotta palauttaminen on mahdollinen?

Tiedonhaku

Tiedonhaku tuotti tuloksen, jonka mukaan asiakkaan pitää suorittaa yksittäisiä kursseja ensin avoimessa AMK:ssa. Siinä vaiheessa kun puuttuvia opintoja on jäljellä 60 op, opinto-oikeuden voi palauttaa.

Toimenpiteiden paikannus

Sovittiin, että varataan ajat sekä avoimen AMK:n suunnittelijalle että koulutusalan opinto-ohjaajalle.

Oppilaitosyhteistyötä

Avoimen AMK:n suunnittelijan kanssa laadittiin alustava opintosuunnitelma avoimmin AMK-opintoihin. Opinto-ohjaaja laati opinto-ohjelman, joka on mahdollista toteuttaa monimuoto-opintoina n.1,5 vuoden aikana.

Ratkaisujen tekoa

Asiakas päätti käynnistää opinnot.

Etenemissuunnitelman vahvistaminen

Lähettävän tahon ohjaaja vahvisti opintojen rahoituksen saamisen.

Potkuri-hanke, ESR (S21300)

Työkaluja ohjaukseen

Alkukartoituslomake

Lähtötilanne		Tavoitteet	
Nimi	Sähköposti	Puhelin	
Työkokemus ja harjoittelu			
Koulutus			
Kiinnostuksen kohteet			
Etenemissuhteet			
Seuraava tapaaminen:			

Ohjaajan muistilista

- Aloita ja lopeta positiivisesti
- Kuuntele aidosti
- Keskity asiakkaan asiaan
- Toimi rehellisesti, tavoitekeskeisesti ja hienotunteisesti
- Tilannetajua automaattisen toiminnan sijaan
- Älä ylitä oman pätevyytesi ja osaamisesi rajoja

Potkuri-hanke, ESR (S21300)

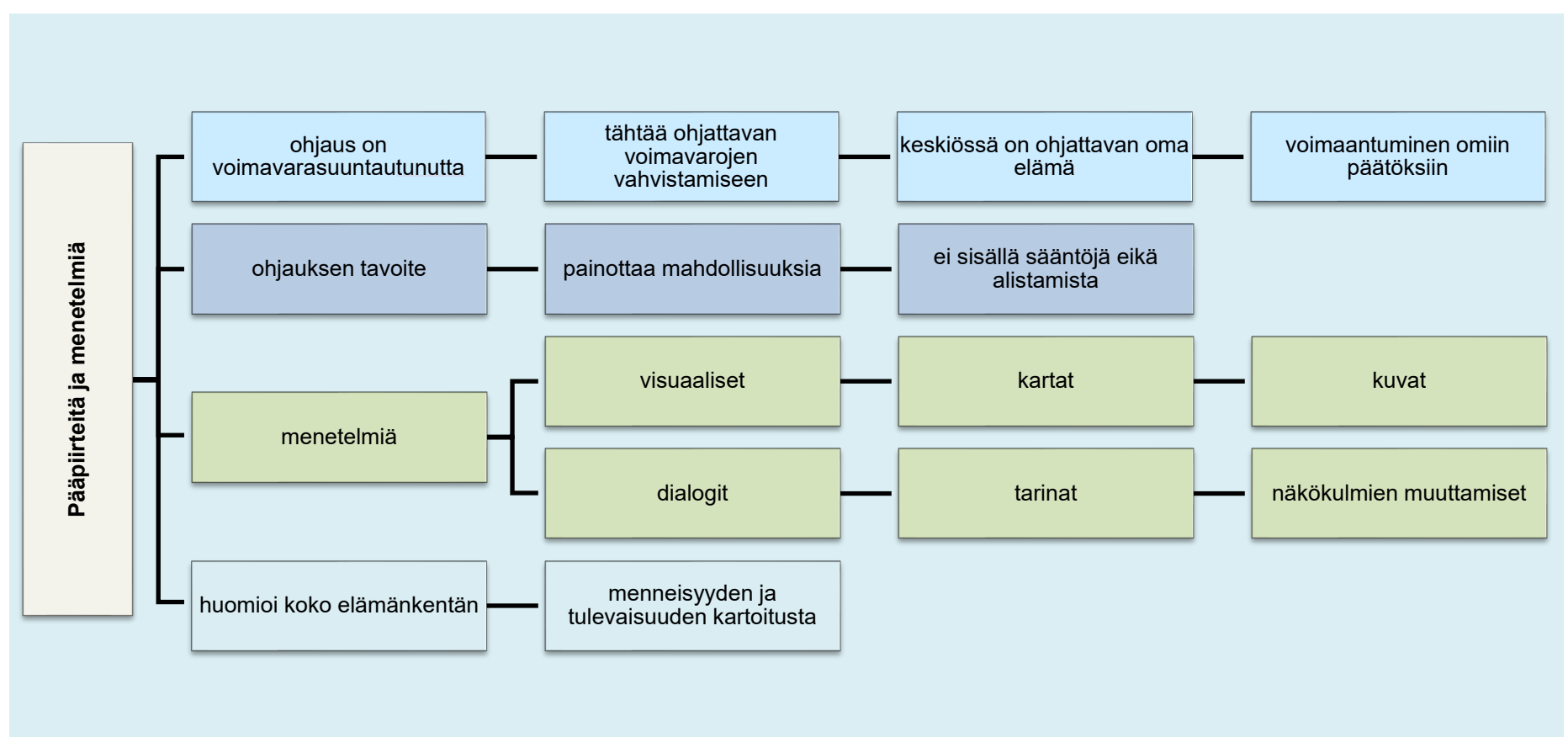
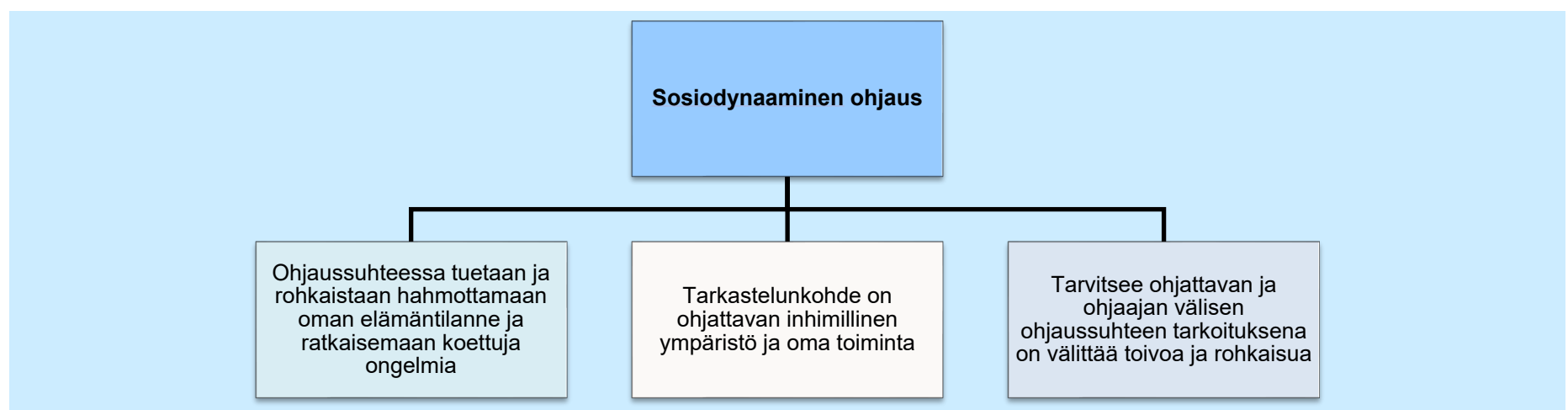
Sosiodynaaminen ohjaus

Potkuriohjauksessa on käytetty ja sovellettu sosiodynaamista ohjausteoriaa. Teorian kehittäjä on R. Vance Peavy. Tästä linkistä löydät Peavyn harjoituksia ja sosiodynaamisen ohjauksen mallin: <http://www.avosto.net/kori/peavy/peavy.htm>

Sosiodynaamisen ohjauksen tarkoituksena on tukea ja rohkaista ohjattavaa hänen oman elämäntilanteensa ja ongelmiksi kokemiansa asioiden hahmottamisessa sekä ratkaisemisessa. Tarkastelunäkökulmana on ohjattavan koko inhimillinen ympäristö ja toiminta. Ohjauksen avulla on tarkoitus välittää toivoa, rohkaista ja aktivoida ohjattavaa.

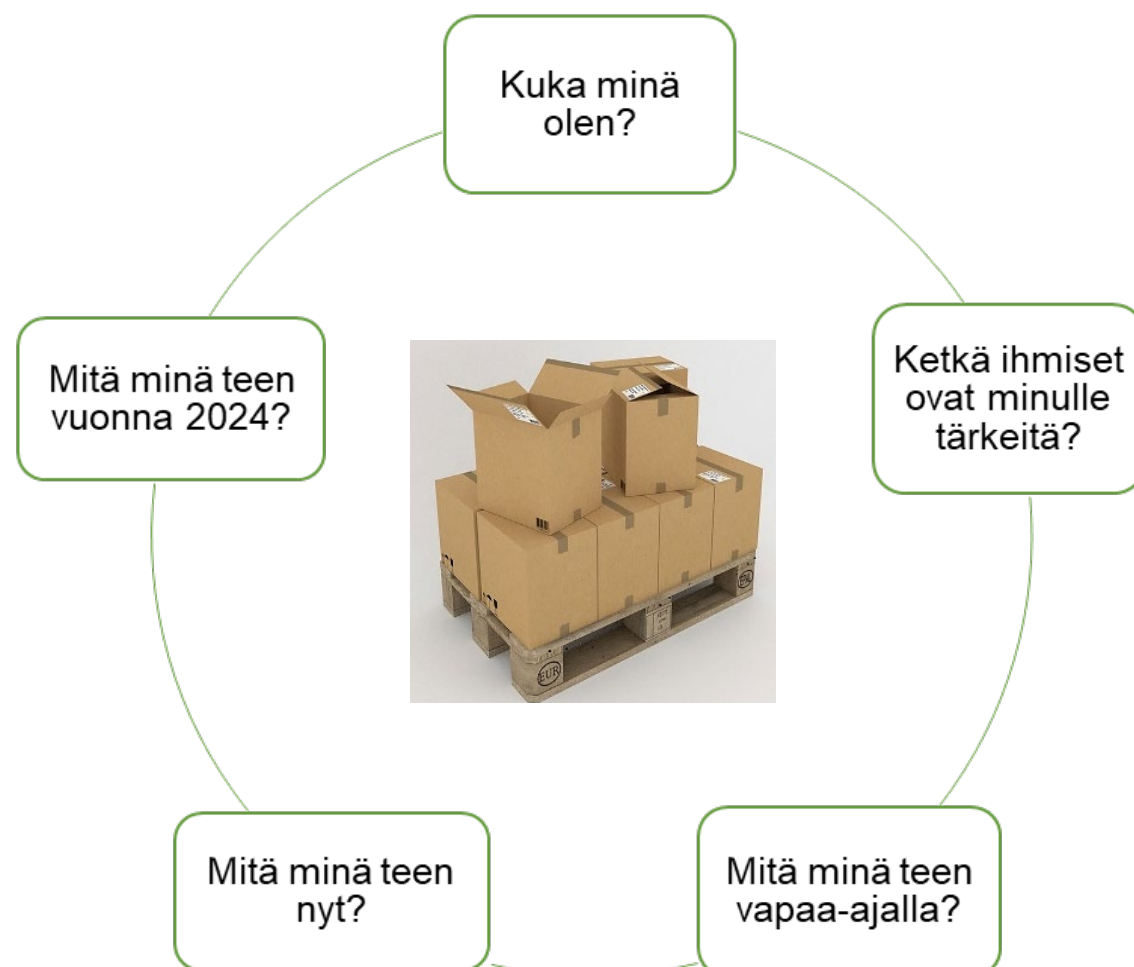
Näkökulma Sosiodynaamisessa ohjauksessa on voimavarasuuntautunut, tähdäten omien vahvuuksien vahvistamiseen. Sosiodynaamisen ohjauksen tavoitteena onkin painottaa mahdollisuuksia, ei sääntöjä eikä alistamista.

Menetelminä käytetään erilaisia visuaalisia karttoja tai kuvia. Niiden avulla hahmotellaan olemassa olevaa tilannetta ja mahdollisia toimintavaihtoehtoja. Ohjauksen keskiössä on ohjattavan oma elämä ja voimaantuminen itsenäisten päätösten tekoon.

Potkuri-hanke, ESR (S21300)

Elämänkenttä

Potkuri-hanke, ESR (S21300)

Kuumailmapallo

Käyttöohje

Tarkoituksena on ohjata asiakas näkemään, mitkä hänen tarpeensa ovat yksilöllisen polun rakentamisessa. Kuumailmapallon tekemisen avulla ohjataan asiakas pohtimaan esimerkiksi urasuunnittelussa omia tarpeita, vahvuuksia, heikkouksia sekä unelmia.

Työskentelyohje

Kuumailmapallotyöskentely tapahtuu kolmessa vaiheessa.

- **Vaihe 1 Pallo**
Ensimmäisessä vaiheessa tehdään pallo-osa, jossa mietitään, mitkä asiat tuottavat iloa/kannustavat elämässä eteenpäin.
- **Vaihe 2 korin täyttäminen**
Toisessa vaiheessa täytetään kuumailmapallon kori, keräämällä toimintaa tukevia ajatuksia, kuten mitkä asiat tukevat omissa valinnoissa ja mitkä auttavat eteenpäin.
- **Vaihe 3 hiekkasäkkien täyttäminen**
Kolmannessa vaiheessa käsitellään haittaavia tekijöitä. Köydet ja niissä roikkuvat hiekkasäkit sisältävät asioita, jotka vetävät palloa alaspäin.

Tehtävä jatkuu...

Kuumailmapallon avulla näkyville saadut asiat ovat aineksina Mahdollisuuksien tunnistamistyökalussa (seuraavalla sivulla).

Pallo

Mitkä asiat ovat minulle tärkeitä?
Mitkä asiat antavat minulle iloa elämässä?

Kori

Mitkä ovat asioita, jotka ovat nyt hyvin?
Mitkä asiat auttavat minua pääsemään elämässä eteenpäin?

Hiekkasäkit

Mitkä asiat ovat minulle vaikeita?

Mahdollisuuksien tunnistamistehtävä

Käyttöohje

Tehtävä on jatkoa kuumailmapallotehtävälle.

Käyttötarkoitus

Kuumailmapallon näkyville tuomat asiat otetaan tarkasteluun ja pyritään tunnistamaan mahdollisuuksia, joita käyttämällä edistetään asiakkaan hyvää elämän mahdollisuuksien näkyväksi tekemistä, eli ilmapallon lentoa tasaisesti, kohti asiakkaan omia tavoitteita.

Työskentelyohje

Työskentelypohjassa on kuvio, johon kootaan kuumailmapallotehtävän aikana esille nousseita asioita. Esille nousseet asiat kirjoitetaan lyhyenä kuvauksena työskentelypohjalle. Kirjoitettuja asioita analysoidaan kysymyksellä: "Miten voisin...?"

Esimerkki:

Asiakkaalla on hankittua työkokemusta rakennusalalta, mutta ei todistuksia.

- Miten voisin tutustua työelämään?
- Miten voisin tehdä osaamiseni näkyväksi?
- Miten voisin...?

Pallo
- asiat jotka vievät elämässä eteenpäin

•Asia
•Miten voisin...?
_____
_____
_____
_____
_____
•Asia
•Miten voisin...?
_____
_____
_____
_____
_____
•Asia
•Miten voisin...?
_____
_____
_____
_____
_____

Kori
- toimenpiteet, jotka auttavat omien valintojen toteuttamista

•Asia
•Miten voisin...?
_____
_____
_____
_____
_____
•Asia
•Miten voisin...?
_____
_____
_____
_____
_____
•Asia
•Miten voisin...?
_____
_____
_____
_____
_____

Hiekkasäkit
- eteenpäin pääsyä haittaavat tekijät

•Asia
•Miten voisin...?
_____
_____
_____
_____
_____
•Asia
•Miten voisin...?
_____
_____
_____
_____
_____
•Asia
•Miten voisin...?
_____
_____
_____
_____
_____